

# Vejledning til observationsguide

## Formål med observationsguiden

Observationsguiden er teamets arbejdsredskab til at undersøge kvaliteten i læringsmiljøet. Den anvendes som redskab til at udvælge de indsatser der sættes i gang i den pædagogisk-didaktiske handleplan. Formålet med observationsguiden er derfor at understøtte teamets aktionslæringsproces. Det gør den ved at stille en række spørgsmål, der kan bruges til at undersøge, hvordan læringsmiljøet understøtter eller begrænser børnenes muligheder for at deltage fagligt og socialt i fællesskabet.

## Udvælgelse af observationstemaer

Det er ikke meningen, at hele observationsguiden skal udfyldes! I udvælger de temaer og spørgsmål, der kan gøre jer klogere på netop den problemstilling, I undersøger i den pædagogisk-didaktiske handleplan.

I teamet kan I for eksempel vælge at undersøge én af følgende:

- variation og differentiering i undervisningen
- tydelige rammer og klasseledelse
- relationer og deltagelsesmuligheder
- teamsamarbejdet omkring en bestemt undervisningssituation.

Observationerne som I gør jer under det valgte tema danner grundlag for teamets analyse, valg af mål og afprøvning af nye pædagogiske og didaktiske greb i læringsmiljøet.

## Sådan bruger I observationsguiden

1. Tag udgangspunkt i den problemstilling I undersøger i jeres pædagogisk-didaktiske handleplan.
2. Vælg ét eller få undertemaer, som kan gøre jer klogere på problemstillingen.
3. Udvælg de spørgsmål i observationsguiden, der er relevante for problemstillingen.
4. Observer læringsmiljøet. Enten i egen undervisning ved at have en særlig opmærksomhed på et tema eller i hinandens undervisning, hvis I i dele af undervisningen har mulighed for at være to voksne.
5. Brug observationerne som grundlag for analyse og valg af indsatser, som I skriver ind i den pædagogisk-didaktiske handleplan.

## Observationsguidens opbygning

Observationsguiden er bygget op omkring tre overordnede temaer:

Undervisningskvalitet, Læringsmiljø og Professionelle læringsfællesskaber.

| Temaer i observationsguiden                                                                                                                                                                                                                                                       | Indhold og definition                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Undervisningskvalitet</b><br>Undertema: <ul style="list-style-type: none"><li>• Variation- og differentiering</li><li>• Dialog i undervisningen</li></ul>                                                                                                                      | Undervisningskvalitet handler om at organiseringen og indholdet af undervisningen skal være differentieret, varieret og tilpasset børnenes behov og forudsætninger. Det handler også om inddragelse af børns perspektiv.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Læringsmiljø</b><br>Undertema: <ul style="list-style-type: none"><li>• Tydelige rammer og relationel klasseledelse</li><li>• Trivsel og socialt miljø</li><li>• Forventninger til børnenes mestring</li><li>• Relationsarbejde</li><li>• Fysiske rammer og bevægelse</li></ul> | <p>I et læringsmiljø af høj kvalitet føler alle børn sig trygge, anerkendte og som en værdifuld del af fællesskabet. Læringsmiljøet fremmer både faglig udvikling og sociale relationer, så alle børn får mulighed for at trives og lære i fællesskab med andre.</p> <p>For at skabe høj kvalitet i læringsmiljøet skal der arbejdes med:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Relationel klasseledelse gennem rammer og rutiner, der er tydelige for børnene.</li><li>• Et socialt miljø, hvor der arbejdes med sociale relationer, fællesskab og forebyggelse af mobning</li><li>• Forventninger til egen mestring med fokus på børnenes mindset og motivation</li><li>• Betydningen af læreres og pædagogers forventninger</li><li>• Relationsarbejde der understøtter stærke børnefællesskaber</li><li>• Fysiske rammer og bevægelse der understøtter børnenes deltagelse, motivation og engagement i læringsfællesskabet.</li></ul> |
| <b>Professionelle læringsfællesskaber</b><br>Undertema: <ul style="list-style-type: none"><li>• Teamsamarbejde om læringsmiljø og undervisningskvalitet</li></ul>                                                                                                                 | <p>PLF handler om hvilken betydning teamsamarbejdet har for at lykkes med, at alle børn deltager, udvikler sig og oplever at være med i læringsfællesskabet.</p> <p>Professionelle læringsfællesskaber er både en organiseringsform og en arbejdsform, der gennem et udviklende og forpligtende teamsamarbejde styrker børnenes læring og trivsel.</p> <p>For at skabe kvalitet i teamsamarbejdet skal teamet være afstemte omkring, hvad de samarbejder om (indikatorer for kvalitet) og hvordan de samarbejder (PLF). Der skal arbejdes med teamsamarbejde om læringsmiljø og undervisningskvalitet både i forberedelsen, gennemførelsen og i evaluering af undervisningen.</p>                                                                                                                                                                                                                                                               |

## Forklaring på de tre kolonner i observationsguiden

| Kolonne 1:<br>Høj kvalitet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Kolonne 2:<br>Vurder på skalaen 0-3                                                                                                                                                                                                                                                               | Kolonne 3:<br>Observationsnoter |           |   |     |   |            |   |      |                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|-----------|---|-----|---|------------|---|------|-----------------------------------------------------|
| <p>Kolonne 1 er en række spørgsmål som indikerer, hvordan høj kvalitet ser ud i praksis og hvad der derfor er særligt vigtigt at observere på.</p> <p>Alle spørgsmål er bygget op omkring tre perspektiver:</p> <p><b>Læringsfællesskabet</b><br/>Hvilke deltagelsesmuligheder skaber læringsmiljøet?</p> <p><b>Lærerens og pædagogens praksis</b><br/>Hvilke handlinger understøtter deltagelse?</p> <p><b>Børnenes deltagelse</b><br/>Hvad fortæller børnenes ord og handlinger os om kvaliteten af læringsmiljøet?</p> | <p>Her vurderer I kvaliteten af praksis på en skala fra 0 til 3 i henhold til scoringsskalaen nedenfor.</p> <p><b>Scoringsskala</b></p> <table><tr><td>3</td><td>Meget god</td></tr><tr><td>2</td><td>God</td></tr><tr><td>1</td><td>Mindre god</td></tr><tr><td>0</td><td>Svag</td></tr></table> | 3                               | Meget god | 2 | God | 1 | Mindre god | 0 | Svag | <p>Her skriver I noter til jeres observationer.</p> |
| 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Meget god                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                 |           |   |     |   |            |   |      |                                                     |
| 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | God                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                 |           |   |     |   |            |   |      |                                                     |
| 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Mindre god                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                 |           |   |     |   |            |   |      |                                                     |
| 0                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Svag                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                 |           |   |     |   |            |   |      |                                                     |